

Regulatory and Legal Provision of Digitalization of Public Services

UDC: 342.9

DOI: <https://doi.org/10.15421/152306>

Isachenko Dmytro

Ph.D. Student, <https://orcid.org/0009-0000-7478-1258>, Dmytro.S.Isachenko@lpnu.ua
Lviv Polytechnic National University (Lviv, Ukraine)

Abstract

The **purpose** of the article. To determine the regularities of the regulatory and legal support of the digitization of public services in Ukraine and to substantiate the directions for its improvement.

Topicality. It was noted that the development of digital technologies in modern society is becoming an objectively inevitable process, and in a special way this applies to the provision of public services to the population thanks to the use of information and communication technologies and the Internet. It was noted that the basis for the implementation of digitalization processes is the regulatory and legal support for the provision of digital services by state authorities and local self-government bodies. It has been established that the issue of regulatory and legal support of the processes of digitalization of public services requires constant attention in view of the need for regular unification of legislation and its coordination with the norms of international law, which determines the relevance of this study.

The **results.** The domestic legal framework for digitalization of public services is analyzed and the norms of international law in the specified area are presented. It was found that the existing legislative framework is imperfect and creates many problems that are associated with the lack of clear criteria, principles, and strategic directions for the implementation of a unified state policy regarding the implementation of electronic government and the development of digital public services. Proposals for improving the regulatory and legal support for the digitization of public services in Ukraine are substantiated.

Conclusions. It was determined that the analysis of legislative and sub-legislative legal acts currently in force in the Ukrainian state indicates the existence of a multi-level model of legal support for the introduction of digital tools in the sphere of providing public services to the population. The main directions in which the legislative base of Ukraine needs to be developed in the future are presented. It is argued that the indicated directions are able to ensure the development of digitalization of public services at a qualitatively new level and take into account the experience of developed countries.

Keywords: digitalization, state services, state authorities, legal framework, legislation, state, documents

Нормативно-правове забезпечення діджиталізації державних послуг

Ісаченко Дмитро

Національний університет «Львівська політехніка» (Львів, Україна)

Анотація

Мета. Визначити закономірності нормативно-правового забезпечення діджиталізації державних послуг в Україні та обґрунтувати напрями його покращення.

Актуальність. Відзначено, що розвиток цифрових технологій в сучасному суспільстві стає об'єктивно невідворотнім процесом, і особливим чином це стосується надання державних послуг населенню завдяки застосуванню інформаційно-комунікаційних технологій та мережі Інтернет. Відмічено, що основою для реалізації процесів діджиталізації є нормативно-правове забезпечення надання цифрових послуг органами державної влади та органами місцевого самоврядування. Встановлено, що питання нормативно-правового забезпечення процесів діджиталізації державних послуг вимагає постійної уваги з огляду на потребу регулярної уніфікації законодавства та узгодження його з нормами міжнародного права, що визначає актуальність даного дослідження.

Результати. Проаналізовано вітчизняну нормативно-правову базу діджиталізації державних послуг та представлено норми міжнародного права у зазначеній сфері. З'ясовано, що існуюча законодавча база є недосконалою і породжує чимало проблем, які пов'язані із відсутністю чітких критеріїв, засад та стратегічних напрямів реалізації єдиної державної політики щодо впровадження електронного урядування та розвитку цифрових державних послуг. Обґрунтовано пропозиції щодо покращення нормативно-правового забезпечення діджиталізації державних послуг в Україні.

Висновки. Визначено, що аналіз законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів, які діють на даний час в українській державі, свідчить про наявність різнорівневої моделі правового забезпечення впровадження цифрових інструментів у сферу надання державних послуг населенню. Представлено основні напрями, за якими в подальшому потрібно розвивати законодавчу базу України. Аргументовано, що вказані напрями здатні забезпечити розвиток діджиталізації державних послуг на якісно новому рівні та врахувати досвід розвинених держав.

Ключові слова: діджиталізація, державні послуги, органи державної влади, нормативно-правове забезпечення, законодавство, держава, документи

Вступ.

Постановка проблеми. Розвиток цифрових технологій в сучасному суспільстві стає об'єктивно невідворотнім процесом, який торкається усіх сфер життєдіяльності держави. Особливим чином це стосується надання державних послуг населенню завдяки застосуванню інформаційно-комунікаційних технологій та мережі Інтернет. Використання діджитал-інструментів у сфері надання державних послуг сприяє всебічному розширенню можливостей участі громадян у процесі державотворення та державного управління.

Основою для реалізації процесів діджиталізації є нормативно-правове забезпечення надання цифрових послуг органами державної влади та органами місцевого самоврядування. Достатність та всеохоплюючий характер законодавчої бази, її відповідність нормам та стандартам міжнародного права характеризує здатність вітчизняної сфери державних послуг ефективно реалізовувати державно-владні, регулюючі, координуючі та контролюючі функції по відношенню до свого населення.

Метою статті є визначити закономірності нормативно-правового забезпечення діджиталізації державних послуг в Україні та обґрунтувати напрями його покращення.

Методи дослідження.

У ході написання статті використано такі загальнонаукові методи як аналіз та синтез – для здійснення оцінки нормативно-правового забезпечення діджиталізації державних послуг та узагальнення характеристик правової бази у даній сфері; порівняння – для співставлення нормативно-правових актів з метою характеристики їх відповідності вимогам сучасного часу; абстрактно-логічний – для обґрунтування пропозицій на основі оцінки, здійсненої в статті.

Інформаційною базою дослідження стали законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти з питань впровадження електронних послуг у сферу державних послуг України.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій.

Аналіз літератури з досліджуваного питання свідчить, що дана проблематика вивчається такими науковцями як Р. Гаврік (2022), Є. Калішенко (2019), Г. Ортіна, Н. Рибальченко (2022), К. Савон (2021), Т. Маматова, Н. Сидоренко (2020) та багатьма іншими. У своїх публікаціях вчені досліджують систему надання адміністративних послуг в Україні в контексті особливостей нормативно-правового регулювання, вивчають процеси діджиталізації

публічної влади та її поняття в контексті цифрового уряду, обґрунтовують особливості розвитку правових засад державного управління в контексті забезпечення верховенства права в Україні, розглядають можливості та перспективи запровадження електронного голосування в Україні в контексті реалізації концепції розвитку електронної демократії та діджиталізації.

Проте питання нормативно-правового забезпечення процесів діджиталізації державних послуг вимагає постійної уваги з огляду на потребу регулярної уніфікації законодавства та узгодження його з нормами міжнародного права, що визначає актуальність даного дослідження.

Результати дослідження.

Діджиталізація державних послуг тісно пов'язана із цифровими трансформаціями, які спрямовані на розширення елементів електронної демократії, зокрема, на запровадження електронного голосування, на автоматизацію надання адміністративних послуг, на застосування систем електронного суду та на впровадження елементів електронного урядування загалом. Зважаючи на те, що забезпечення економічного та соціального прогресу в державі значним чином залежить від розвитку демократичних процесів і розширення можливостей участі інститутів громадянського суспільства та громадян в процесах формування і реалізації державної політики, застосовування інструментів електронної демократії збільшує можливості долучення населення до процесів державотворення та державного управління. При цьому ключову роль відіграє законодавча та нормативно-правова база, від об'єктивності, відповідності сучасним реаліям, достовірності та адекватності якої залежить впровадження цифрових інструментів у процеси державотворення та розвиток українського суспільства в цілому.

Нормативно-правове забезпечення діджиталізації державних послуг реалізовується на основі низки законодавчих актів, прийнятих як в Україні, так і на міжнародному рівні. Так, державна політика щодо інформатизації та діджиталізації в країні забезпечується завдяки дії таких законів як:

- «Про Національну програму інформатизації» (2016);
- «Про інформацію» (2017);
- «Про електронний цифровий підпис» (2016);
- «Про електронні довірчі послуги» (2018);
- «Про електронні документи та електронний документообіг» (2015);
- «Про доступ до публічної інформації» (2015);

- «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» (2014);

- «Про захист персональних даних» (2017).

Законотворчий процес щодо розвитку процесів діджиталізації державних послуг в Україні триває і надалі. Поряд із вітчизняним нормативним забезпеченням слід згадати і міжнародну правову базу. Так, ще в 1996 році в Нью-Йорку на 29-й сесії UNCITRAL був прийнятий типовий Закон «Про електронну комерцію» (UNCITRAL Model Law, 1996), відповідно до чого ООН рекомендує урядам країн-учасниць максимально враховувати його правові норми при розробці свого законодавства. Як відповідь на цей заклик на рівні Європейського Союзу була прийнята директива «Про електронну комерцію» (Директива 2000/31/ЄС, 2000). У цих двох однойменних документах регламентовано принцип рівності правового статусу як електронного, так і паперового документообороту, відповідно до чого була зафіксовано можливість спростити ведення електронної документації на основі напрацювань, які уже існували у сфері паперової форми оформлення документів (Digital Agenda, 2010).

Поряд із цим також важливо згадати і про прийнятий ООН Закон UNCITRAL «Про електронні підписи» (UNCITRAL Model Law, 2001), оскільки електронний формат підпису гармоніює із електронним документооборотом. У цьому нормативному акті зазначено, що «електронний підпис – це дані в електронній формі, які містяться в повідомленні даних, прикріплені до нього або логічно асоціюються з ним і які можуть бути використані для ідентифікації підписувача у зв'язку з повідомленням даних і вказівкою на те, що підписувач погоджується з інформацією, яка міститься в повідомленні даних» (Directive 1999/93/ЄС, 1999).

У продовження цього було прийнято Регламент Євросоюзу №910/2014 Європейського Парламенту та Ради від 23 липня 2014 року щодо електронної ідентифікації та довірчих послуг для цілей електронних транзакцій на внутрішньому ринку, відповідно до якого були скасовані норми Директиви 1999/93/ЄС Європейського Парламенту та Ради.

Відповідно до згаданих нормативних документів в Україні було прийнято закони «Про електронний цифровий підпис» (2016) та «Про електронні документи та електронний документообіг» (2015) як відповідь на потребу адаптації вітчизняного законодавства до норм Європейського Союзу в рамках реалізації євроінтеграційного вектора української держави. Прийняття цих законодавчих актів

відкрило можливість для формування в Україні системи обміну електронними документами завдяки юридичній регламентації електронного цифрового підпису та електронного документу (Гаврік, 2022).

Проте Закон «Про електронний цифровий підпис» втратив свою чинність відповідно до введення в дію нового Закону «Про електронні довірчі послуги» від 7 листопада 2018 року № 2155-VIII, який покликаний удосконалити нормативно-правове забезпечення у сфері електронного цифрового підпису в Україні та запровадити моделі та принципи надання електронних довірчих послуг Європейського Союзу, не руйнуючи системи взаємодії суб'єктів відносин у сфері електронного цифрового підпису, що склалась в Україні (Про електронні довірчі послуги, 2018).

Продовженням процесів діджиталізації, здатних забезпечити реалізацію євроінтеграційних процедур, стало підписання нової Програми підтримки електронного урядування та цифрової економіки в Україні, тобто діджиталізації між Кабінетом Міністрів України і Європейським Союзом 11 лютого 2020 року. Усіма нормативно-правовими актами регламентовано завдання, цілі, принципи та напрями розвитку процесів діджиталізації, зокрема, в контексті розвитку електронного урядування, а також визначено функціонал органів влади відповідно до потреби та специфіки впровадження і використання цифрових інструментів (Савон, 2021). Переформатування державного управління із врахуванням необхідності впровадження електронного урядування в сучасних умовах вимагає застосування відповідного інформаційного забезпечення через використання таких складових як:

- впровадження сучасних технологій інформаційного забезпечення державного управління;

- розвиток державної інформаційно-комунікаційної інфраструктури;

- структуризація державних інформаційних ресурсів.

Загалом, електронне урядування як форма державного управління лежить в основі державних послуг, тому, варто відзначити особливу увагу до нього з боку державних органів влади, відповідно до чого було в Україні прийнято низку законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів. Зокрема, мова йде про такі закони як:

- «Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України» від 23.02.2006 № 3475-IV;

- «Про звернення громадян» від 02.10.1996 № 393/96-ВР та «Про внесення змін до Закону України «Про звернення громадян»;

- «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 № 2939-VI та «Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу до публічної інформації у формі відкритих даних» від 09.04.2015 № 319-VIII;

- «Про адміністративні послуги» від 06.09.2012 № 5203-VI;

- «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування та оптимізації надання адміністративних послуг» від 10.12.2015 № 888-VIII.

У 2017 році українським урядом була схвалена нова Концепція розвитку електронного урядування в Україні, норми якої передбачали процедуру його впровадження до 2020 року. Цей документ покликаний був стимулювати соціально-економічний розвиток країни та підвищувати її конкурентоспроможність за рахунок вдосконалення системи державного управління шляхом забезпечення потреб та інтересів юридичних та фізичних осіб через формування ефективної системи електронного урядування в Україні.

В Концепції зазначалося, що електронне урядування повинно впроваджуватися за такими основними напрямками:

- управління розвитком електронного урядування;

- модернізація публічного управління;

- модернізація управлінських послуг та розвиток взаємодії влади, громадян і бізнесу. (Ортіна, & Рибальченко, 2022).

Потреба впровадження електронного урядування стала пріоритетною відповідно до об'єктивної необхідності реформування системи державного управління, яка визначалася такими нормативними актами як Розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 квітня 2017 року № 275 «Про затвердження середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року» та Указ Президента України від 12 січня 2015 року № 5 «Про Стратегію сталого розвитку «Україна-2020». Поряд із цим, комплексний розвиток електронного урядування позиціонувався як неодмінна умова повноцінної реалізації євроінтеграційних прагнень української держави відповідно до європейських вимог у рамках реалізації Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. (Отась, 2020).

На даний час в державі уже підготовлено проект Закону України про Стратегію сталого розвитку України до 2030 року (законопроект

№ 9015 від 07.08.2018р.) та альтернативний Проект Закону про Стратегію впровадження моделі збалансованого розвитку України до 2030 року (законопроект № 9015-1 від 20.08.2018р.). Проте прийняття цих законодавчих актів було пригальмоване об'єктивними причинами, зумовленими пандемічними тенденціями та повномасштабним російським вторгненням на територію української держави.

Загалом, треба сказати, що діджиталізація державних послуг в Україні має значну законодавчу та нормативно-правову базу. Зокрема, якщо вести мову про електронне урядування, то правові норми у цій сфері регулюються значною кількістю правових документів, у яких тісно переплітаються норми як адміністративного, так і інформаційного права. На думку науковців, нормативно-правове забезпечення у сфері надання державних послуг та їх діджиталізації буде й надалі змінюватися. Утворені територіальні громади з кожним роком будуть отримувати від органів державної виконавчої влади все більше делегованих повноважень, що може створити передумови для постійної модернізації роботи ЦНАП територіальних громад у межах чинного законодавства. (Маматова, & Сидоренко, 2020).

Водночас такий стан справ породжує чимало проблем, які пов'язані із відсутністю чітких критеріїв, засад та стратегічних напрямів реалізації єдиної державної політики щодо впровадження електронного урядування та розвитку цифрових державних послуг і, відповідно, відсутністю ефективного контролю виконанням заходів із впровадження електронного урядування з боку держави. Усі ці не вирішені питання призводять до того, що українська держава значно відстає порівняно з іншими розвиненими країнами за темпами впровадження електронного урядування в сучасних умовах.

Таким чином, покращення нормативно-правового регулювання діджиталізації державних послуг в Україні слід, на наш погляд, здійснювати за наступними напрямками:

- прийняття Стратегії розвитку електронного урядування в Україні до 2030 року та Плану заходів з її реалізації, оскільки вищезгадана Концепція, яка регламентувала його впровадження до 2020 року, будучи документом короткострокового планування, не здатна замінити стратегію загальнодержавного значення на довгострокову перспективу;

- розробка державних програмних документів з питань впровадження електронного урядування в Україні з конкретними виконавцями,

завданнями, індикаторами виконання завдань та обсягами фінансування на конкретний термін;

- прийняття Закону України «Про розвиток електронного урядування», що сприятиме переведенню вітчизняної сфери державних послуг на якісно новий рівень;

- регламентація обмежень на електронне урядування для кожного з його режимів; обґрунтування критеріїв переходу електронного урядування з одного режиму на інший режим; визначення на законодавчому рівні режимів функціонування електронного урядування тощо. (Калішенко, 2019).

Прийняття Стратегії розвитку електронного урядування в Україні до 2030 року та Плану заходів з її реалізації повинно узгоджуватися із положеннями Стратегії сталого розвитку України до 2030 року, яка також поки що не прийнята. Ці питання повинні вирішуватися комплексно, оскільки процеси діджиталізації на сьогодні тісно переплітаються із поняттям ефективного розвитку суспільства на сталих засадах.

Висновки.

Нормативно-правове забезпечення діджиталізації державних послуг в сучасних умовах тісно пов'язане із інформатизацією усіх сфер суспільного життя держави. Аналіз законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів, які діють на даний час в українській державі, свідчить про наявність різнорівневої моделі правового забезпечення впровадження цифрових інструментів у сферу надання державних послуг населенню. Так, якщо вести мову про електронне урядування, то його нормативне забезпечення об'єднує правові норми різної юридичної сили, які притаманні нормам як адміністративного, так і інформаційного права. До того ж, стрімкий розвиток суспільних відносин диктує потребу постійного перегляду

та оновлення законодавства, оскільки вимоги до суспільних процесів та виклики, які виникають при цьому, надто швидко змінюються та потребують постійної уваги з боку державних органів влади.

З огляду на проблеми, які існують у сфері нормативно-правового забезпечення діджиталізації державних послуг, у статті представлено основні напрями, за якими в подальшому потрібно розвивати законодавчу базу України. Зокрема, мова йде про потребу прийняття Стратегії розвитку електронного урядування в Україні до 2030 року та Плану заходів з її реалізації, норми яких здатні будуть забезпечити прогрес під час застосування цифрових інструментів як засобів забезпечення надання державних послуг на довгострокову перспективу. Поряд із цим необхідно на рівні держави розробити відповідні програмні документи з питань впровадження електронного урядування в Україні, у яких буде визначено конкретні завдання та їх вимірники, виконавці, параметри фінансування тощо, що дасть додаткові імпульси для розвитку досліджуваної сфери. Особливої уваги вимагає потреба прийняття Закону України «Про розвиток електронного урядування», в якому будуть прописані ключові норми та стандарти режимів функціонування електронного урядування. Вказані напрями здатні забезпечити розвиток діджиталізації державних послуг на якісно новому рівні та врахувати досвід розвинених держав в сучасних умовах.

Перспективою подальших наукових досліджень у зазначеному напрямку є оцінка особливостей інституційного забезпечення процесів діджиталізації державних послуг та його порівняння із передовим досвідом європейських держав.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ

- Гаврік, Р. (2022). До питання про перспективи запровадження електронного голосування в Україні в контексті реалізації концепції розвитку електронної демократії та діджиталізації. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету, Серія ПРАВО*, 70, 293-296. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.70.45>
- Директива 2000/31/ЄС Європейського парламенту та Ради "Про деякі правові аспекти інформаційних послуг, зокрема, електронної комерції, на внутрішньому ринку". (2000, Червень 8). Відновлено з https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_224#Text
- Калішенко, Є. (2019). Правове забезпечення розвитку електронного урядування в Україні. *Інформаційне право*, 7, 140-146. DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313.2019.7.25>
- Маматова, Т., & Сидоренко, Н. (2020). Система надання адміністративних послуг в Україні: особливості нормативно-правового регулювання. *Аспекти публічного управління*, 8(6), 164-177. DOI: 10.15421/1520115
- Ортіна, Г. В., & Рибальченко, Н. П. (2022). Діджиталізація публічної влади. *Публічне урядування*, 1(29), 104-109. DOI: [https://doi.org/10.32689/2617-2224-2022-1\(29\)-15](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2022-1(29)-15)
- Отамась, І. (2020). Діджиталізація в Україні в контексті європейських інтеграційних процесів. *Український Щорічник з Європейських Інтеграційних Студій*, (4), 125-138. Відновлено з https://lib.iitta.gov.ua/724178/1/Bulletin_13_42_Social_and_behavioral_sciences_Kurychenko_Otamas.pdf
- Про доступ до публічної інформації. №2939-17. (2015, Травень 1). *Закон України*. Відновлено з <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/main/2939-17>
- Про електронний документ та електронний документообіг. № 851-15. (2015, Вересень 30). *Закон України*. Відновлено з <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/851-15>

- Про електронний цифровий підпис. № 852-15. (2016, Листопад 2). *Закон України*. Відновлено з <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/main/852-15>
- Про електронні довірчі послуги. №2155-VIII. (2017, Жовтень 5). *Закон України*. Відновлено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19>
- Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах. № 80/94-вр. (2014, Квітень 19). *Закон України*. Відновлено з <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/main/80/94>
- Про захист персональних даних. № 2297-17. (2017, Січень 1). *Закон України*. Відновлено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>
- Про інформацію. № 2657-12. (2017, Січень 1). *Закон України*. Відновлено з <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
- Про Національну програму інформатизації. № 74/98-вр. (2016, Серпень 1). *Закон України*. Відновлено з <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/main/74/98-вр>
- Савон, К. В. (2021). Поняття діджиталізація в контексті цифрового уряду. *Актуальні проблеми політики*, 67, 107-111.
- Digital Agenda: Commission outlines action plan to boost Europe's prosperity and well-being. (2010, May 19). *European Commission*. Відновлено з http://europa.eu/rapid/press-release_IP-10-581_en.htm?locale=en
- Directive 1999/93/EC of the European Parliament and of the Council of 13 December 1999 on a Community Framework for Electronic Signatures (Electronic Signatures Directive). (1999). *Official Journal of the European Communities*.
- UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce. (1996). Retrieved from https://uncitral.un.org/en/texts/ecommerce/modellaw/electronic_commerce
- UNCITRAL Model Law on Electronic Signatures. (2001). Retrieved from https://uncitral.un.org/en/texts/ecommerce/modellaw/electronic_signatures

REFERENCES

- About access to public information. No. 2939-17. (2015, May 1). *Law of Ukraine*. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/main/2939-17>
- About electronic digital signature. No. 852-15. (2016, November 2). *Law of Ukraine*. Retrieved from <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/main/852-15>
- About electronic trust services. No. 2155-VIII. (2017, October 5). *Law of Ukraine*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19>
- About information. No. 2657-12. (2017, January 1). *Law of Ukraine*. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
- About the electronic document and electronic document flow. No. 851-15. (2015, September 30). *Law of Ukraine*. Retrieved from <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/851-15>
- About the National Informatization Program. No. 74/98-вр. (2016, August 1). *Law of Ukraine*. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/main/74/98-вр>
- About the protection of information in information and telecommunication systems. No. 80/94-вр. (2014, April 19). *Law of Ukraine*. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/main/80/94>
- About the protection of personal data. No. 2297-17. (2017, January 1). *Law of Ukraine*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>
- Digital Agenda: Commission outlines action plan to boost Europe's prosperity and well-being. (2010, May 19). *European Commission*. Відновлено з http://europa.eu/rapid/press-release_IP-10-581_en.htm?locale=en
- Directive 1999/93/EC of the European Parliament and of the Council of 13 December 1999 on a Community Framework for Electronic Signatures (Electronic Signatures Directive). (1999). *Official Journal of the European Communities*.
- Directive 2000/31/EC of the European Parliament and the Council "On some legal aspects of information services, in particular, electronic commerce, in the internal market". (2000, June 8). Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_224#Text
- Havrik, R. (2022). To the question of the prospects for the introduction of electronic voting in Ukraine in the context of the implementation of the concept of the development of electronic democracy and digitalization. *Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University, PRAVO Series*, 70, 293-296. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.70.45>
- Kalishenko, E. (2019). Legal support for the development of e-government in Ukraine. *Information Law*, 7, 140-146. DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313.2019.7.25>
- Mamatova, T., & Sydorenko, N. (2020). The system of providing administrative services in Ukraine: peculiarities of regulatory and legal regulation. *Public Administration Aspects*, 8(6), 164-177. DOI: 10.15421/1520115
- Ortina, G. V., & Rybalchenko, N. P. (2022). Digitization of public authorities. *Public Administration*, 1(29), 104-109. DOI: [https://doi.org/10.32689/2617-2224-2022-1\(29\)-15](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2022-1(29)-15)
- Otamas, I. (2020). Digitization in Ukraine in the context of European integration processes. *Ukrainian Yearbook of European Integration Studies*, (4), 125-138. Retrieved from https://lib.iitta.gov.ua/724178/1/Bulletin_13_42_Social_and_behavioral_sciences_Kyrychenko_Otamas.pdf
- Savon, K. V. (2021). The concept of digitization in the context of digital government. *Actual problems of politics*, 67, 107-111.
- UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce. (1996). Retrieved from https://uncitral.un.org/en/texts/ecommerce/modellaw/electronic_commerce
- UNCITRAL Model Law on Electronic Signatures. (2001). Retrieved from https://uncitral.un.org/en/texts/ecommerce/modellaw/electronic_signatures